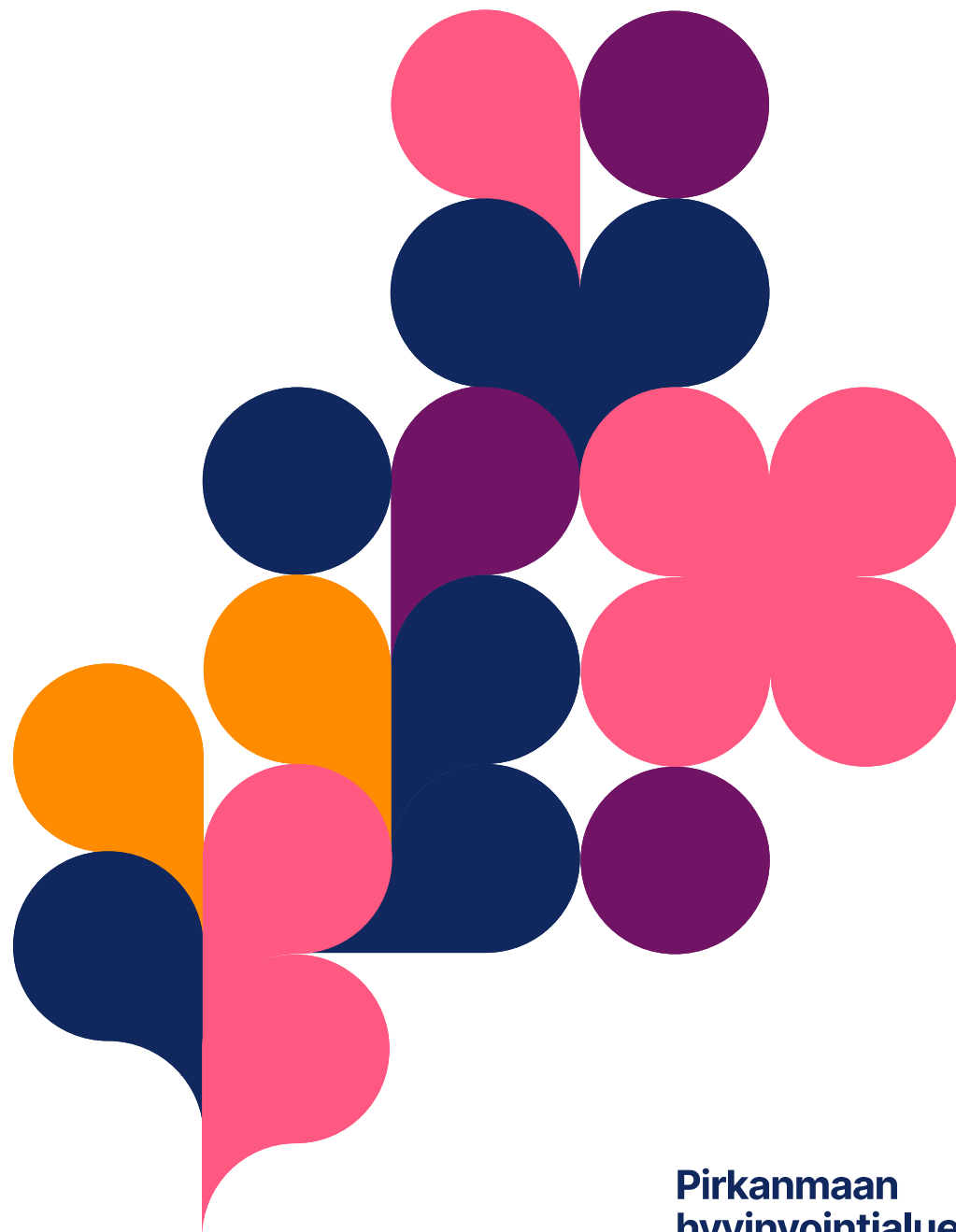


**Pirkanmaan hyvinvointialueen
asiantuntijalausunto
hallituksen esityksestä
eduskunnalle laiksi
terveydenhuoltolain
muuttamisesta sekä siihen
liittyviksi laeiksi**

25.11.2024



Taustaa

- Eduskunnan Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Pirkanmaan hyvinvointialueelta kirjallista lausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi.
- Hallituksen esityksessä ehdotetaan (terveydenhuoltolakiin 1326/2010) muutoksia ympärivuorokautista terveydenhuollon päivystystä sekä leikkaustoimintaa koskevaan sääntelyyn. Jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on väestölle avointa ja sairaalan toiminnan varmistavaa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä. Kiireellisen hoidon tarpeen arviointia sekä ilta-aikaisen ja viikonlopun kiirevastaanottotoiminnan ylläpitoa koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Lakiehdotuksessa ehdotetaan lievennystä edellytykseen, jonka mukaan leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee kokonaisuudessaan koota niihin sairaaloihin, joissa on monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys. Laissa myös selkeytettäisiin sääntelyä siitä, millä edellytyksin leikkauksia ja muita toimenpiteitä voisi hankkia muilta palveluntuottajilta.
- Pirkanmaan hyvinvointialue on aiemmin toimittanut lausunnot luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi vastauksena sosiaali- ja terveysministeriön 21.5.2024 päivättyyn lausuntopyyntöön VN/31908/2023 sekä hallintovaliokunnan 12.11.2024 päivättyyn lausuntopyyntöön

Yleiset lähtökohdat

- Pirkanmaan hyvinvointialueen kokonaisarvio on, että hallituksen esityksen sisältämät muutokset ovat oikean suuntaisia.
- Esitetyt muutokset selkeyttävät kansallisesti ja alueellisesti sairaaloiden työnjakoa sekä keskittävät tarkoituksenmukaisella tavalla päivystystoimintaa.
- Pirkanmaan hyvinvointialue on strategisen toimeenpano-ohjelman mukaisilla reformeillaan sekä palveluverkoston uudistuksilla päättänyt ja pitkälle myös toimeenpannut omalla alueellaan päivystyksen, kiireellisen hoidon tarpeen arvioinnin, kiirevastaanottojen sekä leikkaustoiminnan järjestelyjä, jotka ovat linjassa lakimuutoksessa esitetyn kanssa.
- Tarkastelua tulisi edelleen jatkaa kestävän ja tarkoituksenmukaisen päivystys- ja sairaalaverkon asteittaiseksi toteuttamiseksi kansallisesti.

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta

- 45 § Erikoissairaanhoidon työnjako ja eräiden tehtävien keskittäminen
 - Lakiesityksen kirjaus valtakunnallisesti keskitettävästä erikoissairaanhoidosta vähempään kuin viiteen yliopistolliseen sairaalaan on kannatettava.
 - Sellaisen leikkaustoiminnan keskittäminen, joka edellyttää leikkausolosuhteita ja anestesiaa sairaaloihin, joissa on monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys, on kannatettavaa.
 - On hyvä, että laissa määritetään paikkakunnat, joilla ympärivuorokautista päivystystä järjestetään ja missä muodossa. Kirjaus päivystävän yksikön laadun, vaikuttavuuden ja potilasturvallisuuden edellyttämistä voimavaroista on tärkeä.
 - Poikkeuslupamenettelystä on syytä luopua. Vain näillä toimin voidaan aidosti rajata päivystävien yksiköiden määrää ja kokoa.
 - Määrittelyt päiväkirurgisesta ja lyhytjälkihoitoisesta eri erikoisalojen leikkaustoiminnasta ovat perusteltuja ja kannatettavia. Tämä turvaa Valkeakosken sairaalan leikkaustoiminnan toistaiseksi, mitä Pirkanmaan hyvinvointialue tarvitsee sekä leikkauskapasiteetin vuoksi, mutta myös valmiuden ja varautumisen näkökulmasta.

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta

- 45 § Erikoissairaanhoidon työnjako ja eräiden tehtävien keskittäminen
 - Tasapainoisen palveluverkon kannalta on eduksi, että sellaisia anestesilogista osaamista edellyttäviä kevyttä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä, jotka voidaan potilasturvallisesti toteuttaa tavanomaisessa terveydenhuollon toimitilassa ilman erityislaitteita ja jotka edellyttävät vain lyhytaikaista potilaan jälkiseurantaa, voidaan tehdä muussakin terveydenhuollon toimintayksikössä, jos hyvinvointialue varmistaa osaamisen, laadun ja potilasturvallisuuden toteutumisen.
 - On tärkeää, että laissa todetaan mahdollisuus pitää yllä toimintayksikön potilasturvallisuuden kannalta tarpeellista päivystystä.
 - Jonkinasteisia tulkintaongelmia voi syntyä siitä, miten todetaan ja millaisia ohjaustoimenpiteitä voidaan käynnistää, jos ”leikkaustoiminnan ylläpitäminen näissä sairaaloissa ei saa vaarantaa henkilöstön riittävyttä yliopistollisissa sairaaloissa tai keskussairaaloissa taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän taloudellista kantokykyä tai muuten järjestämisvastuun toteutumista”. Valtioneuvoston asetuksella tulee menettelyä täsmentää.
 - Synnytysten osalta Pirkanmaan hyvinvointialueella olisi mahdollisuus ottaa laajemminkin vastuuta.

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta

- 45 § Erikoissairaanhoidon työnjako ja eräiden tehtävien keskittäminen
 - Lääkärihelikopteripalvelua pitäisi tulevaisuudessa voida käyttää varmistamaan, että kaikki kansalaiset saavat yhdenmukaisen ja parhaan mahdollisen erikoissairaanhoidon, tarvittaessa ohittaen hyvinvointialueiden rajat ja tarvittaessa kuljettaen suoraan yliopistosairaalaan, pysähtymättä välillä keskussairaalassa.
 - Pirkanmaan hyvinvointialueenhan toiminnan kannalta hyvin toimivien in-house yhtiöiden toiminnan jatkamista turvaava lakiehdotuksen 6 momentin kirjaus on kriittisen tärkeä.
 - Lonkan ja polven tekonivelen primaarien päiväkirurgisten leikkausten hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta, mikäli 52 §:ssä säädetty hoitoon pääsyn enimmäisaika on hyvinvointialueella tai HUS-yhtymän alueella vaarassa jäädä toteutumatta, on kannatettava linjaus. Kannatettavaa on myös se, että ”hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on sovittava yhteistyösopimuksessa periaatteista, joiden mukaisesti hyvinvointialue tai HUS- yhtymä voi hankkia leikkaustoimintaa yksityisiltä palveluntuottajilta.”

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta

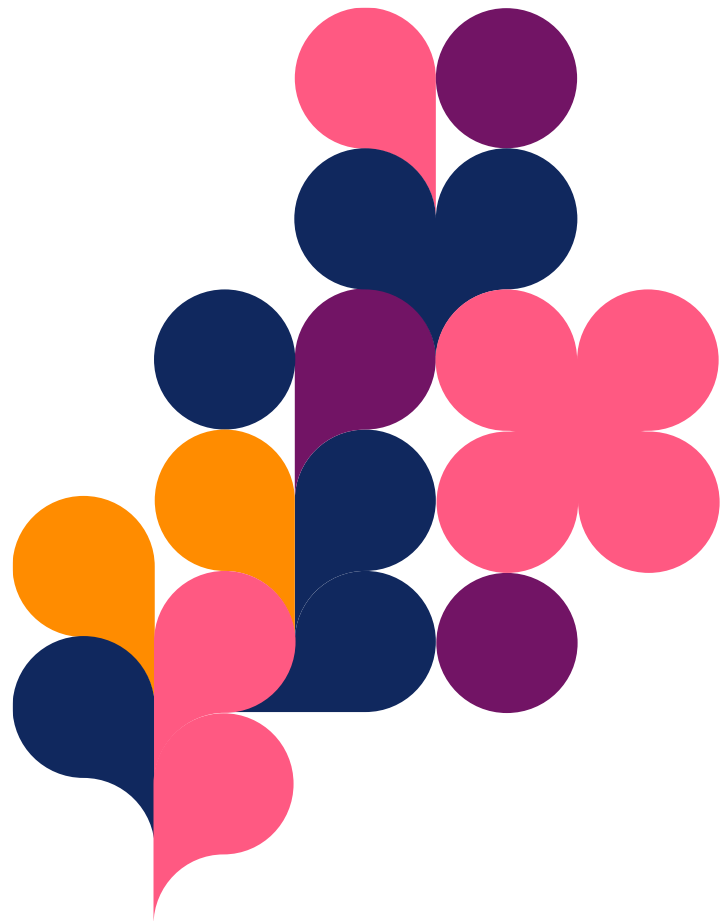
- 50 § Kiireellinen hoito
 - Kiireellistä hoitoa koskevan pykälän kautta sen varmistaminen, että myös päihteisiin liittyvä hoidon tarve on yhtä lailla terveydenhuollon arvioitavaa ja hoidettavaa kuin muukin kiireellinen hoidon tarve (vs. sosiaalihuollon arviolla ja päätöksillä tapahtuva palvelu), ja siis tulee huomioida kiire- ja päivystyspalveluita järjestettäessä, on kannatettava täsmennys.
 - Lakiehdotus siitä, että hyvinvointialueen on järjestettävä ilta-ajan ja viikonlopun päiväaikainen perusterveydenhuollon vastaanottotoiminta terveydenhuollon toimintayksikössä on kannatettava.
 - Pykälään tulee lisätä myös suun terveydenhuolto.
 - Kiireellistä hoitoa koskeviin tarkennuksiin ei Pirkanmaan hyvinvointialueella ole muutoin huomautuksia ja määrittely siitä, että ”tällainen kiireellinen vastaanottotoiminta on järjestettävä siten, että se muodostaa muiden palveluiden kanssa toiminnallisen kokonaisuuden” on tärkeä ja kannatettava.

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta

- 50 a § Terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö
 - Lakiehdotus terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyöstä on Pirkanmaan hyvinvointialueenhan näkemyksen mukaan kannatettava.
- Laki terveydenhuoltolain 45 ja 50 §:n väliaikaisesta muuttamisesta
 - Pirkanmaan hyvinvointialueella ei ole erityistä lausuttavaa.
- Laki sosiaalihuoltolain 29 a §:n muuttamisesta
 - Pirkanmaan hyvinvointialueella ei ole erityistä lausuttavaa.

Yhteenveto

- Pirkanmaan hyvinvointialue pitää kannatettavana ja perusteltuna hallituksen esitystä terveydenhuoltolain muuttamisesta, sekä siihen liittyviksi laeiksi. Päivystyksellisen ja leikkaustoiminnan sekä synnytysten asteittaisella keskittämällä luodaan edellytykset turvata henkilöstön riittävyys ja osaaminen myös lähitulevaisuudessa. Erikoissairaanhoidon porrasteisuus hillitsee kilpailua niukkenevista osaaajista ja auttaa ehkäisemään kustannustason nousua sekä turvaa toiminnan korkeaa laatua ja potilasturvallisuutta ympärivuorokautisessa toiminnassa.
- Keskittämällä kriittisiä resursseja varmistetaan kiireellisen hoidontarpeen arvioinnin ja kiirevastaanottotoiminnan kytkeminen hyvinvointialueilla eheäksi kokonaisuudeksi, mikä luo edellytykset väestölle nykyistä paremman palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden akuutissa päivystyksellisessä hoidossa. Esitys on tasapainoinen ja huomioi tasapainoisesti maan eri osien alueelliset ja paikalliset erityisolosuhteet.
- Laissa määritetyillä ehdoilla ja edellytyksillä leikkaustoiminnan sopimuksellinen hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta on hoitotakuun vaarantumisen tilanteissa perusteltu ja on linjauksena yhdenmukainen Pirkanmaan hyvinvointialueella valmisteilla olevan monituottajuusmallin periaatteiden kanssa.



Yhteystiedot

Juha Kinnunen
Palvelulinjajohtaja
Sairaalapalvelut
044 472 9939
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi



**Pirkanmaan
hyvinvointialue**